

Xemeneia: altres variants (II)(ALDC, II, 315. La *xemeneia*)

El mot anterior a l'arribada del gal·licisme *xemeneia* (forma normativa, amb *-i-* antihiàtica del primitiu *xemenea*) era *fumeral* (cf. oc. ant. *fumeral*, gascó *hūmaráu*, port. ant. *humero/fumeiro*), format sobre *fumera* 'fumassa, gran quantitat de fum' i que conviu amb *xemeneia*, sovint referit al tub que sobresurt de la teulada; resultat d'aquesta convivència deu ser *fumeneja* 96, 97, però caldria relacionar el segment final amb el de la forma verbal *fumeja*, com

passa amb *ximeneja* 10, 12, 15, 19. Altres canvis de sufix es troben en *ximenella* (*simenella*, *siminella*); *ximenera* (*xumenera*, *xamenera*), amb una pròtesi vocàlica (*aixumenera*) o amb el prefix *en-* (*enxumenia*, *ensumenia*). *Fumeral* coneix també un canvi de sufix en *fumerol* 85. *Escalfapanxes* 55 designa la llar de foc adossada a la paret. *Xemeneia*, *fumeral* i *escalfapanxes* són mots normatius. (Per a l'origen del mot, veg. mapa 114.)

